

Günümüzde Yabancı Dil Bilmenin Önemi

Y. Doç. Dr. A. Necmi YAŞAR (*)

Yabancı dil bilme ihtiyacı, toplumlar arası ilişkiler başladığından bu yana sürekli artış göstermekte ve her zaman olduğu gibi bugün de güncelliğini korumaktadır. Tarihsel gelişimi içinde konuya yaklaşırsa, bu konu gelecek kuşakların gündeminde de daima yer alacak gibidir.

Son zamanlarda teknolojinin dev adımlarla ilerleme kaydetmesi ve tüm dünyaya akıl alamayacak bir hızla yayılması, uluslar arasındaki kültür alış-verişindeki hareketlilik, yabancı dil bilmeyi zorunlu kılmaktadır.

Günümüz dünyasında, uluslararası ilişkiler günden güne yoğunluk kazanırken, değişik toplumlara ait bireylerin birbirleriyle dolaylı veya dolaysız ilişkiye girmeleri, artık olağanüstü bir olay olmaktan çıkarak sıradan bir olay hüviyeti kazanmıştır.

Yabancı dil öğretimi, her çağdaş ülkenin, gelişmiş veya gelişmekte olan ülkenin eğitim sisteminde önemli bir yer tutmaktadır. Kültürlerin içiçeliği, birbirleri üzerinde egemenlik kurma çabaları, yabancı dil bilmeye bağdaştırılmaya çalışılmaktadır. Özellikle Batı Avrupa ülkeleri, kültür ve teknolojilerini dış dünyaya yayabilmek için, kendi dillerinin yaygınlaşması konusunda büyük emek harcamakta, amaçlarına ulaşabilmek için dillerini araç olarak kullanmaktadırlar. Bu, dün de böyleydi; bugün de böyledir; yarın da böyle olacaktır.

Ülkemizde de yabancı dil bilme, öteden beri duyulan bir ihtiyaç olmuştur. Yabancılarla olan ilişkilerimizdeki artışa doğru orantılı olarak, yabancı dil bilmeye verilen önem de artmıştır. Ta Selçuklular'dan bu yana söz konusu edilen yabancı dil bilme, Tanzimat döneminde yoğunluğunu artırmış, günümüz Türkiye'sindeyse, çağın, çağdaş olmanın temel şartlarından biri ve Batı dünyasına açılan kapının anahtarı sayılmıştır.

(*) Ç.Ü. Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Bölümü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

Halen yürürlükte olan eğitim programlarımızda yabancı dil derslerinin zorunlu olması ve ders programlarında dikkate değer bir yer tutması, kamunun sürekli artış gösteren ilgisi, ülkemizde, yabancı dil bilmeye verilen önemin anlaşıldığını göstermektedir. Velilerimizin, çocuklarını daha ilkökul sıralarındayken, yabancı dille eğitim yapan okullarda okutabilmek için harcadıkları olağanüstü çaba, bunun bir göstergesi değil midir?

Bugün, ortaöğretim kurumlarımızda okutulan Fransızca, Almanca ve İngilizce'nin yanı sıra, bazı okullarımızda da başka yabancı diller okutulmaktadır. Örneğin, İtalyan Ortaokul ve Lisesinde İtalyanca; İmam-Hatip Liselerinde Arapça ve Farsça; çeşitli yükseköğretim kurumlarımızdaysa birçok Doğu ve Batı dilleri öğretilmektedir.

Bu duruma göre, gelişmiş ülkeler seviyesine ulaşabilmek için en az bir yabancı dil bilmek, hele bugün uluslararası bir nitelik kazanmış olan İngiliz, Fransız ve Alman dillerinden birini bilmek, kaçınılmaz görünmektedir. Bu, sadece yabancıların sesini duymak, onların sosyo-kültürel, teknolojik gelişmelerinden haberdar olmak için değil, kendi görüş ve düşüncelerimizi, buluşlarımızı, kısaca sesimizi dış dünyaya duyurmak için de gerekmektedir.

Fazla ötelere gitmeyelim; örneğin bir Copernic'in nazariyeleri, bize ancak 18. Yüzyılda ve 142 yıl gecikmeyle ve gene çeviriler yoluyla ulaşırken, bugün dünyanın neresinde olursa olsun, ortaya çıkan bir buluş, bir haber, —teknoloji etkenini göz ardı etmemekle beraber— yabancı dil bilme sayesinde anında denilebilecek bir hızla Türkiye'ye aktarılmaktadır. İletişimdeki bu hız, yabancı dil bilme konusunda, yurdumuzda ne kadar yol katedildiğinin bir göstergesidir .

Bugünün Türkiye'sinde, «niçin yabancı dil bilmek gereklidir?» sorusuna verilecek cevap ise şöyle özetlenebilir :

Her şeyden önce, dış dünya ile ilişkilerimizin sağlıklı sürdürülebilmesi, çağa, teknolojiye ve teknolojik transfere ayak uydurabilmek için yabancı dil bilmek gereklidir.

İşsizliğin dev boyutlara vardığı günümüzde, yabancı dil bilmek, büyük avantajlar sağlamaktadır. Yabancı dil bilenler, iş bulma konusunda, diğerlerine oranla daha şanslıdırlar. İş yerleri için eleman alımında yabancı dil bilme bir ölçü, hatta baraj olarak kabul edilmektedir. Bazı iş yerlerinde, alınacak elemanların kendi sahalarındaki becerilerine bakılmadan önce, yabancı dil bilip bilmedikleri araştırılmaktadır. Bunun nedenleri de şöyle sıralanabilir :

Yapılacak iş, büyük ölçüde, iyi bir yabancı dil bilmeyi gerektirmektedir.

Yabancı dil bilen ve Batı kültürünü tanıyan geniş ufuklu kişiler tercih edilmektedir.

Yabancı dil, eş değerde niteliğe sahip elemanlar arasında seçim yapmayı kolaylaştırmaktadır.

Yabancı dil bilmenin, kişiye iş bulmakta sağladığı kolaylıklar yanında bazı ekonomik rahatlıklar da sağladığı görülmektedir. Örneğin, bazı iş yerleri, özellikle bankalar, elemanlarına bildikleri yabancı dil sayısına göre, dil tazminatı adı altında, küçümsenemeyecek ölçüde ek ücretler vermektedir. Dış ülkelerde çalışan işçilerimizin ise, yabancı dil bilenleri, bilmeyenlerine göre daha çabuk ve daha dolgun ücretli işler bulabilmektedir. Bunun yanında, onların, iş yerlerine ve çevrelerine daha kolay uyum sağladıkları görülmektedir.

Turizm denince de, akla hemen yabancı dil geliyor. Ülkemize gelen yabancılara iyi hizmet verebilmenin ön şartı, yine yabancı dil bilmek olmaktadır. Çünkü onlar, kısa bir süre için ziyaret ettikleri ülkemizin dilini bilmemekte, daha doğrusu, buna gerek de duymamaktadırlar.

Bunun yanısıra, ithalat-ihracat denince de, akla ilk gelen yabancı dil değil midir?

Çeviriler yoluyla tanıdığımız yabancı eserleri, aslından okumanın tadı da bir başkadır. Arada sırada da olsa duymaz mıyız «ah! Hugo'yu, Rousseau'yu, Goethe'yi veya Shakespeare'i kendi dillerinden okuyabilsem!» diyenleri? Burada, elbette, Hugo'yu okumak için Fransızca'yı; Goethe için Almanca'yı; Shakespeare için İngilizce'yi öğrenmek şart değildir. Bu, belki edebiyatçılarımız için kaçınılmaz gibi görünüyorsa da herhangi bir okuyucu için, kendi kendini tatminden öteye gidemez. Çünkü, bu konuda pekâlâ yardımcı olabilecek, hiç de küçümsenemeyecek sayıda, aslını aratmayacak ustalıklı çeviriler yapabilen çevirmenlerimiz vardır.

Buraya kadar, yabancı dil bilmenin öneminden ve gerekliliğinden söz edildi. Acaba, yurdumuzda yeterince yabancı dil öğretiliyor mu? Bu soruya «evet» demek, gerçeği değil, bir düşü yansıtır. Çünkü, 6 yıl ortaokul ve lisede, 4 yıl üniversitede olmak üzere toplam 10 yıl yabancı dil öğretilmeye çalışan kaç kişi öğretilen dilde merakını anlatabilmektedir? sorusu cevapsız kalacaktır.

Sonuç olarak, yabancı dil öğretilmesine harcanan emeğin yanı sıra, öğrenciye öğrenme hevesi verilebilse, amaca daha çabuk ve daha sağlıklı ulaşılacaktır.